

Briselē, 2026. gada 23. jūnijā
(OR. en)

10765/26

SOC 414
ENER 414
ENV 774
ECOFIN 845
COMPET 792
COH 122

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi “Mājokļi: demogrāfiskās pārmaiņas un politikas veidošana”

1. Prezidentvalsts ir sagatavojusi projektu Padomes secinājumiem “Mājokļi: demogrāfiskās pārmaiņas un politikas veidošana”.
2. Secinājumus 2026. gada 24. martā, 24. aprīlī un 22. maijā izskatīja Sociālu jautājumu darba grupa.
3. Par šīs piezīmes pielikumā izklāstīto teksta projektu ir panākta vienošanās pēc būtības.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2026. gada 19. jūnija sanāksmē atgriezās pie šā jautājuma saistībā ar gatavošanos gaidāmajai Padomes (*EPSCO*) sanāksmei.
5. Ņemot vērā minēto, Padome (*EPSCO*) tiek aicināta 2026. gada 29. jūnija sanāksmē apstiprināt Padomes secinājumu projektu, kā izklāstīts šā dokumenta pielikumā.

PROJEKTS – PADOMES SECINĀJUMI

“Mājokļi: demogrāfiskās pārmaiņas un politikas veidošana”

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATZINĪGI VĒRTĒJOT:

1. Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu, ko Eiropas Komisija pieņēma 2025. gada 16. decembrī un kurā ir uzsvērts, ka mūsu mājas ir mūsu kopienu balsts, kas savukārt ir mūsu sabiedrības un demokrātijas pamats un cilvēka cieņas stūrakmens. Atzīstot, ka mājokļi joprojām ir dalībvalstu, reģionu un pilsētu kompetencē, Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns ir pirmais visaptverošais ES līmeņa plāns, kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu, reģionu un pilsētu centienus risināt mājokļu krīzi un tās dažādās sekas, tostarp sociālo dimensiju.

ATZĪSTOT, KA:

2. Mājoklis ir ikviena cilvēka dzīves pamatpīlārs, kas tieši ietekmē dzīves kvalitāti, kā arī indivīdu un ģimeņu labklājību. Kā atzīts Eiropas sociālo tiesību pīlāra 19. principā, ikvienam, kam nepieciešams, sniedz piekļuvi labas kvalitātes sociālajam mājoklim vai kvalitatīvu palīdzību mājokļa nodrošināšanā. Šāda piekļuve bieži vien ir būtisks pirmais solis ceļā uz dalību darba tirgū un nodarbinātību, kas ir gan nabadzības mazināšanas, gan konkurētspējas galvenie virzītājspēki.

3. Mājokļi ir transversāls jautājums, ņemot vērā to saikni ar daudzām savstarpēji saistītām nozarēm. Līdztiesīgas piekļuves nodrošināšana cenas ziņā pieejamiem un piemērotiem mājokļiem ir būtiska kohēzijai, sociālajai iekļaušanai un taisnīgumam un palīdz sekmēt to, ka iedzīvotāji var dzīvot viņu izvēlētajā vietā ¹. Tā arī atbalsta ekonomikas sniegumu un konkurētspēju, tostarp veicinot apritīgu un noturīgu ekonomiku un sekmējot darbaspēka un izglītības mobilitāti, nodarbinātību, kā arī talantu piesaisti un noturēšanu. Turklāt tas mudina veidot ģimenes vai to paplašināt, tādējādi palīdzot risināt demogrāfiskās problēmas.
4. Turklāt mājokļu jomai ir nozīmīgs ekoloģiskais aspekts: piekļuve cenas ziņā pieejamam mājoklim darbvietas, izglītības un būtisku pakalpojumu tuvumā mazina svārstātiskumu, tādējādi mazinot transporta spiedienu un CO₂ emisijas, un tam savukārt ir labvēlīga ietekme uz klimata pārmaiņu mazināšanu.
5. Tajā pašā laikā demogrāfiskajiem faktoriem, piemēram, iedzīvotāju skaitam, vecuma struktūrai, mājtsaimniecību vidējam sastāvam un lauku iedzīvotāju migrācijas plūsma uz pilsētu, ir būtiska nozīme mājokļu vajadzību veidošanā. Šīs vajadzības dažādās dalībvalstīs un pat vienas dalībvalsts dažādos reģionos ievērojami atšķiras.
6. Mājokļu nozare joprojām ir dalībvalstu kompetencē. Neraugoties uz mājokļu politikas daudzveidību dalībvalstīs, dažādās problēmas un iespējas attaisno sadarbību, savstarpēju mācīšanos un labas prakses apmaiņu visā Eiropas Savienībā, vienlaikus pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu.
7. Dažādās mājokļu problēmu dimensijas, ar kurām saskaras daudzi Eiropas Savienības iedzīvotāji, tostarp piekļuve cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, tika apspriestas Eiropadomē 2025. gada oktobrī, uzsverot, ka šis jautājums ir steidzams.

¹ “*Much more than a market*”, Enrico Letta (2024. gads)

UZSVEROT, KA:

8. Visā Savienībā mājokļi daudzās pilsētās, reģionos un dalībvalstīs ir kļuvuši par sabiedrības, daudzšķautņainu un starppaaudžu problēmu, kas ietekmē kohēziju, sociālo, demogrāfisko un vides ilgtspēju, konkurētspēju un sabiedrības uzticēšanos.
9. Urbanizācija, ko veicina lauku iedzīvotāju migrācijas plūsma uz pilsētu, un nodarbinātības un izglītības iespēju koncentrācija pilsētās, mājokļu krīzi ir saasinājusi. Zemes trūkums, pārāk ierobežojoši noteikumi, pieaugošās būvniecības izmaksas un spekulācijas ar īpašumu dažos gadījumos ir būtiski kavējušas un izkropļojušas tāda piemērota dzīvojamā fonda attīstību, kas nepieciešams pieprasījuma apmierināšanai.
10. Dažās teritorijās, jo īpaši tajās, kuras ietekmē lielas tūrisma plūsmas vai citi būtiski faktori, īstermiņa īres tirgus rada papildu spiedienu uz cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanu visiem, savukārt citās teritorijās tas pozitīvi ietekmē tūrisma un sociālekonomiskās attīstības veicināšanu un sekmē dzīvojamā fonda efektīvāku izmantošanu. Tā kā mājokļi arvien biežāk tiek uzskatīti par spekulatīvu aktīvu, nevis sociālu labumu, mājokļu pieejamība cenas ziņā ir vēl vairāk apdraudēta.
11. Klimata pārmaiņu negatīvās sekas ir dažāda tieša un netieša ietekme uz mājokļu nozari, tostarp to projektēšanu, būvniecību, renovāciju un uzturēšanu, tāpēc mājokļu politika ir jāpielāgo, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un noturīgu būvēto vidi. Tajā pašā laikā vides prasības var ietekmēt cenas ziņā pieejamu mājokļu būvniecības izmaksas. Lai gan šīs prasības ir būtiskas ilgtspējas mērķu atbalstam, tās var palielināt sākotnējo investīciju nepieciešamību. Tāpēc ir svarīgi ņemt vērā šo aspektu kā vienu no faktoriem, kas ietekmē mājokļu pieejamību cenas ziņā, investīcijas un piedāvājumu, vienlaikus ņemot vērā arī vides prasību ilgtermiņa pozitīvo ietekmi. Līdz ar to mājokļu politikai ir vajadzīga holistiska pieeja, kas integrē pieejamību cenas ziņā, ilgtspēju un kvalitatīvus mājokļus un būvēto vidi, vienlaikus veicinot arī energoefektivitāti un atjaunīgās enerģijas izmantošanu.

12. Vēl viens Eiropas mājokļu problēmas strukturālā rakstura aspekts atspoguļojas būtiskajās pārmaiņās mājsaimniecību veidošanā un mājokļu izmantošanas modeļos. Visā Eiropas Savienībā mājokļu vajadzību pieaugums noris straujāk nekā iedzīvotāju skaita pieaugums, jo samazinās vidējās mājsaimniecības lielums, cilvēki partnerattiecības veido vēlākā dzīves posmā, šķiršanās ir biežāk sastopamas un paredzamais mūža ilgums pieaug, un bieži vien tas ir saistīts ar lielāku invaliditātes īpatsvaru.
13. Mājokļu krīzes ietekmi vissmagāk izjūt noteiktas iedzīvotāju grupas nestabilās mājokļu situācijās, piemēram, jaunieši un studenti, mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem, vientuļie vecāki, ģimenes ar bērniem, romu ģimenes, kā arī cilvēki neaizsargātās situācijās, tostarp ar dzimumu saistītas vardarbības upuri, vecāka gadagājuma cilvēki un personas ar invaliditāti. Turklāt mājokļu krīzes ietekme ietver pieaugošo bezpajumtniecību un nepiemērotus un nedrošus mājokļus. Tajā pašā laikā, lai gan mājokļu krīze nesamērīgi ietekmē iepriekš minētās grupas, tā arvien vairāk ietekmē arī mājsaimniecības ar vidējiem ienākumiem, tostarp tās, kuras nekvalificējas sociālo mājokļu vai mērķorientēta atbalsta saņemšanai, taču nespēj atrast pienācīgus mājokļus tirgū, piemēram, kritiski svarīgās profesijās strādājošos (piemēram, veselības nozares darbiniekus, skolotājus).
14. Eiropas sabiedrības novecošana nozīmē, ka daudzi vecāka gadagājuma cilvēki paliek mājokļos, kas, iespējams, vairs neatbilst viņu mainīgajām vajadzībām pieklūstamības, pielāgošanās spējas vai cenas pieņemamības ziņā, pilnībā ievērojot tiesības uz īpašumu. Pastāv labi piemēri, piemēram, cenas ziņā pieejami kolektīvi mājokļi, kopienas virzīti mājokļi un citas inovatīvas mājokļu iniciatīvas, kas veicina solidaritāti starp paaudzēm un kopīgas dzīvošanas apstākļus. Šajā kontekstā starppaaudžu kopdzīve var dot iespēju vecāka gadagājuma cilvēkiem turpināt patstāvīgi dzīvot savās mājās, vienlaikus nodrošinot cenas ziņā pieejamu mājokļu iespējas jaunākiem cilvēkiem. Šādas pieejas var palīdzēt veicināt jaunu starppaaudžu "līgumu" saskaņā ar Komisijas Starppaaudžu taisnīguma stratēģiju.

15. Jaunākajām paaudzēm ir grūti piekļūt cenas ziņā pieejamiem un piemērotiem mājokļiem, kā rezultātā bieži vien dzīvošanas apstākļi kļūst pārapdzīvoti vai nepiemēroti. Tas jauniešiem, jo īpaši jauniešiem no nelabvēlīgas vides, var liegt piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem un izglītības, stažēšanās, mācekļības vai nodarbinātības iespējām. Tādējādi tas var ierobežot viņu finansiālo neatkarību un palielināt sociālās atstumtības risku, jo īpaši reģionos, kuros ir augsta inflācija un ierobežots īres piedāvājums.
16. Ievērojama daļa jauniešu joprojām dzīvo kopā ar saviem vecākiem nepieciešamības, nevis izvēles dēļ, jo patstāvīga dzīve ir finansiāli nerasniedzama. Tādējādi mājokļu pieejamība cenas ziņā ir viens no faktoriem, kas kavē jauniešu spēju veidot vai paplašināt ģimeni un piepildīt savas personīgās vēlmes vai traucē šai spējai, kā izklāstīts Komisijas 2023. gada 11. oktobra paziņojumā “Demogrāfiskās pārmaiņas Eiropā: rīkkopa rīcībai”, ko Padome atzinīgi vērtēja savos 2023. gada 12. decembra secinājumos par demogrāfisko pārmaiņu pārvaldību Eiropā.
17. Nepiemērots mājoklis nesamērīgi negatīvi ietekmē ² sievietes un meitenes, jo īpaši zemāka ienākumu līmeņa, paaugstināta nabadzības līmeņa, viena vecāka māsaimniecību lielākas izplatības un nevienlīdzīgas piekļuves un tiesībām uz īpašumu un mājokli dēļ, tādējādi atspoguļojot plašāku strukturālo nevienlīdzību. Šie faktori būtu pienācīgi jāņem vērā, izstrādājot mājokļu politiku un ilgtermiņa mājokļu programmas, kuru mērķis ir visiem nodrošināt piekļuvi ilgtspējīgiem, cenas ziņā pieejamiem un atbilstošiem mājokļiem.
18. Neraugoties uz acīmredzamo neatbilstību starp mājokļu piedāvājumu un pieprasījumu, ievērojama daļa ēku fonda visā ES joprojām nav apdzīvota. Tas norāda uz problēmu, ka Eiropas mājokļu krīze ir saistīta ne tikai ar mājokļu skaitu, bet arī ar to sadalījumu, piemērotību, atbilstību kvalitātes ziņā un atbilstību iedzīvotāju faktiskajām vajadzībām.

² “Fundamental rights and housing in the EU’s climate and energy transition, European Union Agency for Fundamental Rights” (2026. gads)

19. Daudzi lauku reģioni, jo īpaši visattālākie, kā arī mazāk attīstītie, saskaras ar iedzīvotāju skaita samazināšanos, kā rezultātā veidojas liels skaits neapdzīvotu un bieži vien pamestu mājokļu. Turpretī ekonomiski dinamiskās teritorijās pieprasījums joprojām ir akūts, un tas vēl vairāk palielina teritoriālās atšķirības. Šī nelīdzsvarotība saasina pieaugošo plaisu starp pilsētu un lauku reģioniem, atspoguļojot dziļākas strukturālās problēmas, kas ietver citas svarīgas jomas, piemēram, ekonomikas attīstību un nodarbinātības iespējas.
20. Datu vākšana un salīdzināmība joprojām ir viena no problēmām, jo mājokļu politika bieži vien ir teritoriāla vai vietēja rakstura un datu kopas bieži vien ir sadrumstalotas un neatspoguļo mājokļu dinamikas un bezpajumtniecības teritoriālo un demogrāfisko dimensiju.
21. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā “Mājokļu trūkuma mazināšana ar cenas ziņā pieejamu, ilgtspējīgu un ģimenei draudzīgu mājokļu politiku” ir uzsvērtā nepieciešamība pēc vērienīgākas un sociāli līdzsvarotākas Eiropas pieejas mājokļu krīzei, uzsverot, ka cenas ziņā pieejami, ilgtspējīgi un ģimenei draudzīgi mājokļi ir būtiski sociālajai kohēzijai un iekļaušanai. Tajā ir uzsvērtas saiknes starp mājokļu nedrošību, enerģētisko nabadzību un sociālo atstumtību un ir pausts aicinājums sniegt mērķtiecīgu atbalstu neaizsargātās situācijās esošām grupām. Atzinumā ir arī uzsvērts, cik svarīgi ir stiprināt publisko un bezpeļņas mājokļu modeļus, apkarot mājokļu finansializāciju, ievērot subsidiaritāti, palielināt investīcijas sociālajos un cenas ziņā pieejamos mājokļos un nodrošināt, ka zaļā pārkārtošanās joprojām ir sociāli taisnīga un ka turpmākā mājokļu politika reaģē uz demogrāfiskajām pārmaiņām.
22. Eiropas Parlamenta ziņojumā “Mājokļu krīze Eiropas Savienībā: piedāvātie risinājumi, kuri nodrošina pienācīgus, ilgtspējīgus un cenu ziņā pieņemamus mājokļus” ir uzsvērtā vajadzība pēc visaptverošas Eiropas reakcijas uz mājokļu krīzi. Tajā ir uzsvērts, ka piekļuve cenas ziņā pieejamiem, ilgtspējīgiem un pienācīgiem mājokļiem ir sociāla un ekonomiska prioritāte.

Ziņojumā ir aicināts palielināt investīcijas sociālajos un cenas ziņā pieejamos mājokļos, vienkāršot procedūras, nodrošināt stingrāku aizsardzību īrniekiem un grupām, kuras saskaras ar nedrošību, un veikt pasākumus, lai risinātu bezpajumtniecības, atstumtības mājokļa jomā un enerģētiskās nabadzības problēmu. Tajā arī uzsvērts, cik svarīga ir ilgtspējīga pilsētattīstība, vides un sociālo standartu aizsardzība, kā arī atbalsts ģimenēm un jauniešiem, un aicināts rīkoties, lai novērstu spekulatīvu spiedienu un finansializācijas praksi.

23. Neformālajā ministru sanāksmē, kas 11. un 12. maijā notika Nikosijā, ministri un attiecīgās ieinteresētās personas uzsvēra kopīgo apņemšanos risināt mājokļu krīzi. Dalībnieki apmainījās viedokļiem un dalījās praksē par vienkāršošanas pasākumiem kā katalizatoru mājokļu piedāvājuma paātrināšanai un investīciju mobilizēšanai kā izšķirošu faktoru jaunas būvniecības un renovācijas veicināšanai, vienlaikus uzsverot, ka ir jārīkojas ar pienācīgu piesardzību un saskaņā ar spēkā esošajiem vides un regulatīvajiem standartiem. Ministri norādīja, ka inovācija un digitālo rīku izmantošana ir galvenie virzītājspēki būvniecības nozares produktivitātes palielināšanai, vienlaikus sasniedzot Savienības vides mērķus.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

AICINA DALĪBVALSTIS saskaņā ar savām valsts kompetencēm un ņemot vērā valsts apstākļus un īpatnības:

24. Izstrādājot mājokļu politiku, ŅEMT VĒRĀ dinamisko mijiedarbību starp demogrāfiskajām tendencēm un mājokļu vajadzībām. Tāpat ŅEMT VĒRĀ to personu vajadzības pēc mājokļiem, kuras nevar atrast mājokli parastajā mājokļu tirgū neatkarīgi no viņu vecuma, tostarp neaizsargātās situācijās esošo personu vajadzības, vienlaikus atzīstot, ka mājokļu vajadzības, tirgus ierobežojumi un atbilstoši politikas risinājumi ir jāizvērtē un jārisina, ņemot vērā vietējos un reģionālos apstākļus.

25. ŅEMT VĒRĀ vecāka gadagājuma cilvēku vēlmes, veicinot piekļuvi modernam, pielāgojamam un piekļūstamam mājoklim. Tam būtu jāpalīdz vecāka gadagājuma cilvēkiem, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkiem ar invaliditāti, saglabāt savu neatkarību, autonomiju, drošību un cieņu, vai nu ļaujot viņiem droši palikt savās mājās, veicot pielāgojumus, renovāciju un pārprofilēšanu, vai atvieglojot piekļuvi moderniem un piekļūstamākiem mājokļiem, kas projektēti, lai reaģētu uz viņu mainīgajām vajadzībām.
26. ŅEMT VĒRĀ, ka solidaritātei starp paaudzēm arī varētu būt svarīga nozīme plaisas mazināšanā starp pilsētu un lauku reģioniem, jo iespēju radīšana gados jaunam darbaspēkam lauku reģionos demogrāfiskās ilgtspējas, vietējo kopienu konkurētspējas un sabiedrības uzticēšanās ziņā ir tikpat svarīga kā lielākās pilsētās.
27. Attiecīgā gadījumā IZMANTOT iespējas un atbalstu, ko sniedz Eiropas Komisijas 2025. gada decembrī iesniegtā pakete mājokļu jomā, tostarp Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns, pārskatītie valsts atbalsta noteikumi, Eiropas Mājokļu būvniecības stratēģija un Jaunais Eiropas “Bauhaus”.
28. Attiecīgā gadījumā VEICINĀT publisko un privāto investīciju mobilizāciju un tādu mehānismu izmantošanu kā gaidāmā Eiropas Investīciju platforma un vienkāršošanas pakete mājokļu jomā. Lai mājokļu piedāvājumu labāk pieskaņotu vietējām vajadzībām, īpaši svarīgi ir pievērst uzmanību teritorijām, kurās ir ilgstoša mājokļu nepietiekamība un kurās pieprasījums pastāvīgi pārsniedz piedāvājumu, tostarp teritorijām, ko dažās dalībvalstīs dēvē par “teritorijām, kur ir saspringta situācija mājokļu jomā”. Tajā pašā laikā labi izstrādāti pasākumi var palīdzēt līdz minimumam samazināt administratīvo slogu un racionalizēt oficiālās procedūras, vienlaikus nodrošinot pieejamo līdzekļu efektīvu izmantošanu.

29. VEICINĀT cenas ziņā pieejamu, piemērotu, piekļūstamu, iekļaujošu un ilgtspējīgu mājokļu piedāvājumu, izmantojot rentablas, inovatīvas un videi draudzīgas būvniecības un renovācijas metodes, tostarp pieejas, kuru pamatā ir Jaunā Eiropas “Bauhaus” principi, apvienojot ilgtspēju, pieejamību cenas ziņā, estētiku un iekļaušanu. MUDINĀT izmantot digitālās projektēšanas rīkus, kā arī modulāras un industrializētas būvniecības metodes, kas var veicināt produktivitātes pieaugumu, atvieglot izvēršanu un samazināt būvniecības izmaksas. Attiecīgā gadījumā ATBALSTĪT vienkāršošanas centienus, kā arī esošā ēku fonda pārprofilēšanu un atkalizmantošanu atbilstīgi valsts kontekstam un veikspējas standartiem. Mērķtiecīga esošo ēku renovācija, pārprofilēšana un funkcionāla pielāgošana var palīdzēt palielināt mājokļu pieejamību un pieejamību cenas ziņā, vienlaikus atbalstot arī energoefektivitāti un plašākus sociālos mērķus.
30. Izstrādājot mājokļu būvniecības un renovācijas politiku, ŅEMT VĒRĀ klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām gan jaunās, gan esošajās ēkās, veicinot sociāli jaukta izmantojuma apbūves attīstīšanu un dabā balstītus risinājumus, vienlaikus uzlabojot komfortu un dzīves kvalitāti, atbalstot pilsētvides atjaunošanu un ierobežojot zemes platību aizņemšanu saskaņā ar Savienības tiesisko regulējumu.
31. VEICINĀT inovatīvu būvizstrādājumu un metodiku, piemēram, ēku informācijas modelēšanas, ieviešanu, kas var veicināt produktivitātes pieaugumu, atvieglot izvēršanu un samazināt būvniecības izmaksas, tādējādi atbalstot mērķi palielināt cenas ziņā pieejamu mājokļu piedāvājumu.
32. VEICINĀT saskaņotu mājokļu politiku, vienlaikus integrējot mājokļu dimensiju citās attiecīgajās politikas jomās vai tādās jomās, kas ietver sociālo labklājību, līdztiesību, nodarbinātību, pilsētu un lauku attīstību, reģionālo kohēziju, pētniecību un izstrādi un veselības aprūpi. Šajā integrācijā būtu jāņem vērā, kā šī politika ietekmē konkrētas iedzīvotāju grupas, jo īpaši jauniešus, studentus, ģimenes ar bērniem, viena vecāka ģimenes, māsasaimniecības ar zemiem ienākumiem, neaizsargātas personas, bezpajumtniekus, vecāka gadagājuma cilvēkus un personas ar invaliditāti mājokļu pieejamības, cenas pieņemamības un kvalitātes ziņā.

33. Sadarbībā ar reģionālajām un vietējām iestādēm atbilstoši to kompetencei UZLABOT augstas kvalitātes, uzticamu un salīdzināmu datu pieejamību, lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu, mājokļu attīstības efektīvu uzraudzību un izvērtēšanu, pamatojoties uz esošajiem datu avotiem un izmantojot digitālās modelēšanas rīkus, modernu analīzi un citas inovatīvas metodes. Šī informācija varētu atspoguļot politikas īstermiņa un ilgtermiņa sociālo ietekmi, kā arī tendences attiecībā uz visiem iedzīvotājiem, tostarp cilvēkiem, kas dzīvo attālos vai tālākajos reģionos, kā arī aizjūras zemēs un teritorijās, neaizsargātām personām, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un personām, kuras saskaras ar atstumtību mājokļa jomā.
34. UZRAUDZĪT rādītājus par neapmierinātām mājokļu vajadzībām, tostarp bezpajumtniecību, pārapdzīvotību, sliktiem sadzīves apstākļiem un pārmērīgām ar mājokli saistītām izmaksām. Attiecīgā gadījumā dati varētu attiekties arī uz dzīvojamo māju būvniecībai piemērotu zemes platību pieejamību un plānošanas statusu.
35. VEICINĀT stabilus un augstas kvalitātes datus, kas sadalīti pēc dzimuma un pēc personas pamatiezīmēm un sociālekonomiskajiem raksturlielumiem, kā rīku mērķtiecīgas un saskaņotas mājokļu politikas izstrādei, tostarp pasākumiem, ar kuriem risina enerģētisko nabadzību un ar mājokli saistīto enerģijas izmaksu pieejamību cenas ziņā. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai uzlabotu datus par īres tirgus norisēm, kā arī veicinātu dzīvojamā fonda efektīvāku izmantošanu, identificējot, ja iespējams valsts administratīvā regulējuma ietvaros, neapdzīvotus mājokļus, tostarp to atrašanās vietu un stāvokli, un atvieglot to atgriešanos tirgū. Visiem pasākumiem ir jāatbilst labāka regulējuma principiem, tostarp jāizvairās no papildu izmaksām, atbilstības nodrošināšanas sloga un administratīvā sloga.
36. MUDINĀT izmantot sadarbībspējīgas digitālās datu sistēmas, kopīgus rādītājus un modernus datu kopīgošanas rīkus, vienlaikus ievērojot datu aizsardzības noteikumus un esošo datu vākšanas praksi.

37. VEICINĀT zināšanu un paraugprakses apmaiņu visos pārvaldības līmeņos, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu līmenī, kā arī attiecīgo ieinteresēto personu starpā, arī Eiropas platformas bezpajumtniecības apkarošanai satvarā un pieejas “Mājoklis vispirms” veicināšanā.

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

38. TURPINĀT ATBALSTĪT dalībvalstu centienus visos pārvaldības līmeņos, kā arī reģionālā un vietējā līmenī, lai risinātu šādus jautājumus:
- a) cenas ziņā pieejamu, piemērotu, iekļaujošu, pieklūstamu un ilgtspējīgu mājokļu trūkums, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu kompetences un subsidiaritātes principu;
 - b) datu iztrūkumi komerciālā nekustamā īpašuma nozarē attiecībā uz mājokļu tirgu, piemēram, par cenām, īres maksu un uzsākto būvniecību;
 - c) bezpajumtniecība, jo īpaši atbalstot savstarpēju mācīšanos un atvieglojot Eiropas platformas bezpajumtniecības apkarošanai darbu.
39. VEICINĀT gaidāmo Eiropas Mājokļu aliansi kā forumu atvērtam dialogam, savstarpējas mācīšanās procesam un sadarbīgai rīcībai, lai risinātu mājokļu problēmas, pamatojoties uz darba programmu, kas izstrādājama, apspriežoties ar dalībvalstīm un vienlaikus ņemot vērā, ka dalībvalstu dalība šajā iniciatīvā ir brīvprātīga.
40. Sadarbībā ar dalībvalstīm, Eiropas Investīciju banku, valstu un starptautiskām attīstību veicinošām bankām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām IZSTRĀDĀT gaidāmo Eiropas Investīciju platformu tā, lai tā būtu lietotājdraudzīga, pieklūstama un reaģētspējīga uz lietotāju vajadzībām, vienlaikus ņemot vērā, ka dalībvalstu dalība šajā platformā ir brīvprātīga.
41. APSVĒRT to, kādu ietekmi uz cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu nodrošināšanu rada pašreizējais sociālo mājokļu struktūru nozaru klasifikācijas regulējums un to radītās saistības vispārējās valdības parāda ietvaros.
-

Atsauces dokumenti

1. Primārie ES tiesību akti

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

2. ES starpiestāžu dokumenti

Eiropas sociālo tiesību pīlārs

3. ES tiesību akti

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/2458 (2025. gada 26. novembris) par Eiropas statistiku par iedzīvotājiem un mājokļiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 862/2007 un atceļ Regulas (EK) Nr. 763/2008 un (ES) Nr. 1260/2013

4. Eiropas Savienības Padome

Padomes 2026. gada 11. maija Ieteikums par Jauno Eiropas “Bauhaus”

Padomes secinājumi (2026. gada 9. marts) par 2026. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu

Padomes secinājumi (2026. gada 26. februāris) par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES programma pilsētām: izaugsmes un labklājības veicināšana”

Padomes secinājumi (2024. gada 2. decembris) par darba un privātās dzīves līdzsvara un dzimumu līdztiesības nodrošināšanu visām paaudzēm demogrāfisko problēmu kontekstā

Padomes secinājumi (2024. gada 2. decembris) par to, kā uzlabot piekļuvi atbalsta pakalpojumiem un nodarbinātības pakalpojumiem nolūkā veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļautu personu, tostarp romu, sociālo iekļaušanu, samazinot teritoriālo nevienlīdzību

Padomes secinājumi (2023. gada 9. oktobris) par pasākumiem, ar ko romiem nodrošina līdztiesīgu piekļuvi atbilstošiem mājokļiem bez segregācijas un risina nošķirto apmetņu jautājumu

Padomes secinājumi (2020. gada 8. jūnijs) "Demogrāfiskās problēmas: skatījums uz nākotni"

5. Eiropas Parlaments

“Towards a new regulatory framework for European population statistics” (2022. gads)

“Housing affordability problems across socio-demographic groups” (2025. gads)

[“Mājokļu krīze Eiropas Savienībā: piedāvātie risinājumi, kuri nodrošina pienācīgus, ilgtspējīgus un cenu ziņā pieņemamus mājokļus”](#) (2026. gads)

6. Eiropas Komisija

Paziņojums *“Demogrāfiskās pārmaiņas Eiropā: rīkkopa rīcībai”* (2023. gads)

Paziņojums *“Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns”* (2025. gads)

Paziņojums *“Eiropas Mājokļu būvniecības stratēģija”* (2025. gads)

Paziņojums *“Jaunais Eiropas “Bauhaus” – no redzējuma līdz īstenošanai”* (2025. gads)

Paziņojums *“Starppaaudžu taisnīguma stratēģija”* (2026. gads)

“Demography 2040: cities keep growing, while population shrinks in remote rural regions” – JRC (2025. gads)

7. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

“Mājokļu trūkuma mazināšana ar cenas ziņā pieejamu, ilgtspējīgu un ģimenei draudzīgu mājokļu politiku” (2026. gads)

8. Pamattiesību aģentūra

“Fundamental rights and housing in the EU’s climate and energy transition, European Union Agency for Fundamental Rights” (2026. gads)

9. Apvienoto Nāciju Organizācija

[Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām](#) (2006. gads)

“The Right to Adequate Housing”, Faktu lapa Nr. 21-Rev.1 (2014)

10. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO)

[Doing Better for Children](#) (2009. gads)

11. Zinātnisks raksts

Clair, A. (2019. gads). [Housing: an under-explored influence on children's well-being and becoming](#). *Child Indicators Research, Volume 12*, 609.–626. lappuse.

12. Citi dokumenti

“Population change and housing across the lifecourse: demographic perspectives, methodological challenges and emerging issues”, Centre for Population Change (CPC) (2015. gads)

“Much more than a market”, Enriko Letta (2024. gads)

“The Role of Demographic Data in Property Investment Decisions”, PropertyData (2025. gads)

Prezidentvalsts Dānijas secinājumi par gaidāmo Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu (2025. gads), ko atbalsta 26 dalībvalstis
